КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Підсумковий звіт з наукової теми
кафедри дошкільної освіти
Факультету педагогічної освіти

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ РАННЬОГО ВІКУ

Термін виконання 2021 – 2026 рр.

Державний реєстраційний номер: 0121U113725

Звітний період:

жовтень 2021 – жовтень 2026

Категоріальний апарат наукової теми кафедри дошкільної освіти

МЕТА – розробити, обґрунтувати та експериментально перевірити в умовах освітнього процесу закладу вищої освіти змістово-методичне забезпечення підготовки студентів спеціальності Дошкільна освіта до здійснення психолого-педагогічного супроводу розвитку дітей раннього віку

ЗАВДАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

1. На основі теоретико-методологічного аналізу проблеми у філософії, психології, педагогіці схарактеризувати сутність і структуру підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти до здійснення психолого-педагогічного супроводу розвитку дітей раннього віку.

2. Визначити критерії, показники та продіагностувати рівні готовності майбутніх фахівців дошкільної освіти до психолого-педагогічного супроводу розвитку дітей раннього віку

3. Обґрунтувати, розробити й апробувати змістово-методичне забезпечення підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти в умовах ЗВО до здійснення психолого-педагогічного супроводу розвитку дітей раннього віку

ОБ'ЄКТ – фахова підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти до психолого-педагогічного супроводу розвитку дітей раннього віку

ПРЕДМЕТ – змістово-методичне забезпечення підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти до психолого-педагогічного супроводу розвитку дітей раннього віку

Охоплення НДР – 3065 учасників

(з урахуванням змін кількості залежно від етапу НДР)

- **Педагоги ЗДО м. Києва (367) інших регіонів України (870)**
- **Батьки дітей раннього віку (1148)**
- **Студенти ДФН + ЗФН (664 з урахуванням руху контингенту)**
  - *Перший (бакалаврський) РВО (270 – 2023 р., 215 – 2026 р.)*
  - *Другий (магістерський) РВО (154 – 2023 р., 25 – 2026 р.)*
- **Науково-педагогічні працівники КДО (10)**
- **Аспіранти спеціальності Дошкільна освіта (6)**

Етапи реалізації наукової теми кафедри дошкільної освіти

І етап

Аналітико-констатувальний

(2021-2022 н.р.

2022-2023 н.р.)

ІІ етап

Прогностично-моделювальний

(2023-2024 н.р.

2024-2025 н.р.)

ІІІ етап

Узагальнювально-рефлексійний

(2025-2026 н.р.)

Тезаурус наукової теми *(на основі теоретико-методологічного аналізу проблеми): реалізація першого завдання НДР*

ФАХОВА ПІДГОТОВКА – багатовекторний процес взаємодії здобувачів, викладачів та інших стейкголдерів з метою формування у майбутніх фахівців загальних і спеціальних компетентностей, досягнення ними результатів навчання, визначених відповідним Стандартом підготовки здобувачів вищої освіти та професійними стандартами у сфері дошкільної освіти

ГОТОВНІСТЬ ДО ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ РАННЬОГО ВІКУ – комплексна характеристика майбутніх фахівців дошкільної освіти, яка містить особистісні якості, внутрішню мотивацію, систему спеціальних знань, умінь, навичок і психолого-педагогічних дій, що дозволяють ефективно спілкуватися з кожною дитиною та родинами вихованців і демонструвати відповідний рівень фахової компетентності

ЗМІСТОВО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ЗДІЙСНЕННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ РАННЬОГО ВІКУ – комплекс навчальних матеріалів та інструментів: теоретичні засади особливостей розвитку дітей раннього віку – практико-орієнтовані методи освітньої взаємодії НПП зі здобувачами – практика взаємодії здобувачів із дітьми раннього віку

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД РОЗВИТКУ ДІТЕЙ РАННЬОГО ВІКУ – полікомпонентне поняття, яке містить когнітивний, діяльнісний та емоційно-мотиваційний складники

Тезаурус наукової теми *(на основі теоретико-методологічного аналізу проблеми): реалізація першого завдання НДР*

Засадниче поняття

Психолого-педагогічний супровід розвитку дітей раннього віку (від народження – до 3-х років) – це

здатність фахівця дошкільної освіти до комплексної підтримки фізичного й психічного розвитку дитини на основі фахових знань про фізіологічні, психологічні та індивідуальні особливості розвитку дітей раннього віку	уміння створювати умови для повноцінного розвитку психічних процесів у дітей раннього віку у різних видах активностей з урахуванням провідних видів діяльності (емоційно-зорієнтоване спілкування та предметно-маніпулятивна діяльність) і законів розвитку (основа виникнення нейронних зв'язків – сенсорно-пізнавальна діяльність) з метою прийняття дитиною себе (Я особистість) та інших людей (соціалізація)	методично грамотна реакція на кризові стани (криза трьох років) в умовах закладу дошкільної освіти та готовність надавати фахову підтримку батькам дітей раннього віку

Рівні, критерії, показники готовності студентів до психолого-педагогічного супроводу розвитку дітей раннього віку: *реалізація другого завдання НДР*

- **Сатіальний *(лат. satialis насичений)* – належний, достатній**
- **Латентний *(лат. latentis прихований)* – здатний до прояву**
- **Ювенільний *(лат. juvenilis юний)* – незрілий, нерозвинутий**

Мотиваційний (показники: спрямованість на успішність у професії; професійна ідентичність; цілевизначення)

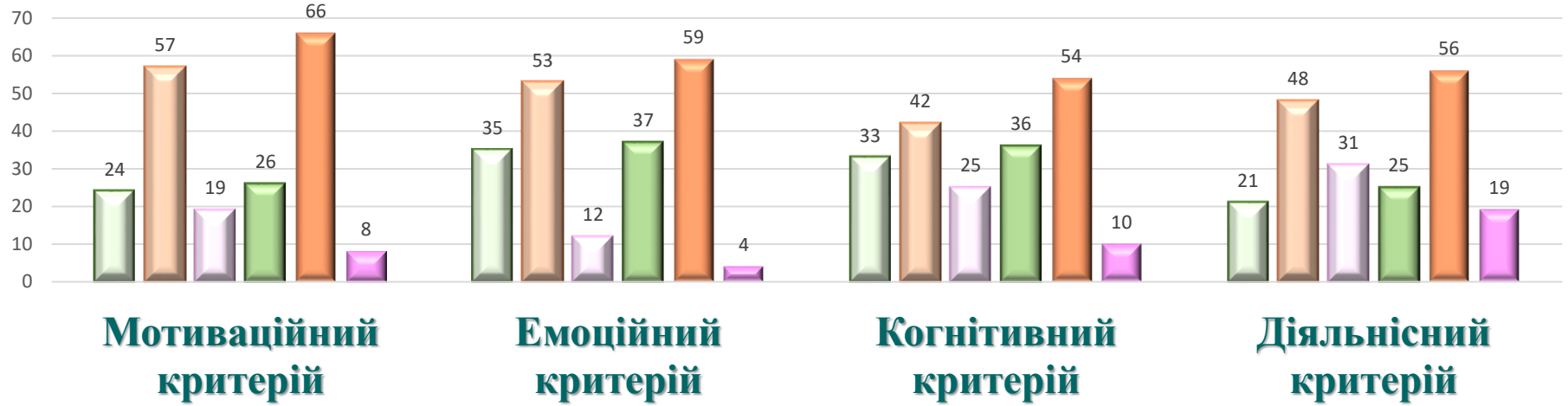
Когнітивний (уявлення про психологічний портрет дітей раннього віку; знання про особливості взаємодії з дітьми певного віку; розуміння методичного інструментарію взаємодії з дітьми)

Емоційний (усвідомлення власних емоцій; розуміння емоційних проявів дітей раннього віку; спроможність надати підтримку в емоційному регулюванні колегам, батькам, дітям)

Діяльнісний (реалізація теоретичних знань на практиці; прояв творчості у взаємодії з дітьми раннього віку й батьками; готовність до експериментування та впровадження технологій у взаємодію з дітьми)

Визначення рівнів готовності майбутніх фахівців дошкільної освіти до психолого-педагогічного супроводу розвитку дітей раннього віку у динаміці: *реалізація другого завдання НДР*

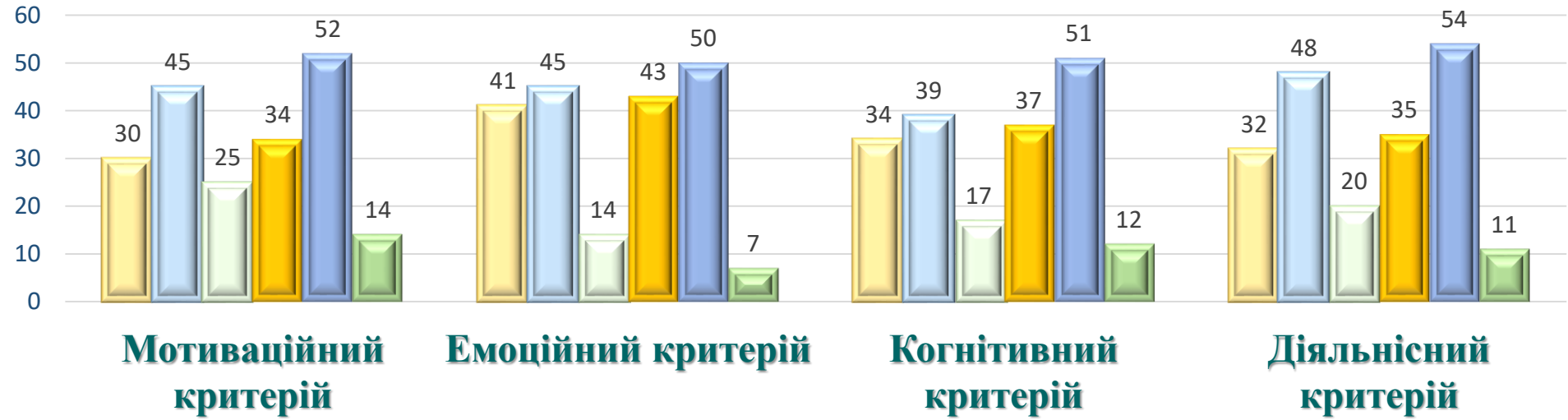
Опитування здобувачів першого (бакалаврського) РВО

- Сатіальний рівень (констатувальний етап)
- Латентний рівень (констатувальнйи етап)
- Ювенільний рівень (констатувальний етап)
- Сатіальний рівень (контрольний зріз)
- Лантентний рівень (контрольний зріз)
- Ювенільний рівень (контрольний зріз)

Визначення рівнів готовності майбутніх фахівців дошкільної освіти до психолого-педагогічного супроводу розвитку дітей раннього віку у динаміці: *реалізація другого завдання НДР*

Опитування здобувачів другого (магістерського) РВО

Модель підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти до психолого-педагогічного супроводу розвитку дітей раннього віку: *реалізація третього завдання НДР*

МЕТА

розробити, обгрунтувати та експериментально перевірити в умовах освітнього процесу закладу вищої освіти змістово-методичне забезпечення підготовки студентів спеціальності Дошкільна освіта до здійснення психолого-педагогічного супроводу розвитку дітей раннього віку

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ:

- системний
- компетентнісний
- технологічний
- середовищний
- особистісно зорієнтований

ДИДАКТИЧНІ ПРИНЦИПИ

- науковості
- системності
- доступності
- інноваційності
- мобільності
- практико-орієнтованості

ПРОЕКЦІЯ МОДЕЛІ ПІДГОТОВКИ

Цикл реалізації авторських технологій і методик – тріада:

ЗДО ⟷ ЗВО ⟷ ЗДО

Рівні впливу викладачів та здобувачів:

- дитяча субкультура
- субкультура батьків
- педагоги-практики

ВЕКТОРИ:

- середовищний
- суб'єктний
- процесуальний

КОМПОНЕНТИ ПІДГОТОВКИ:

Мотиваційна | Технологічна | Рефлексійна

ЗМІСТОВО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

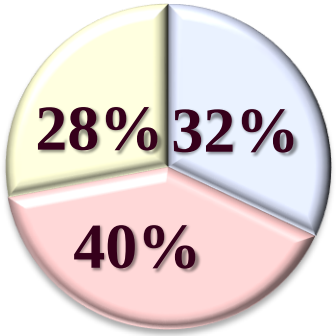
ЗМІСТ:	ЗАСОБИ:	ФОРМИ:	МЕТОДИ:
оновлення нормативної бази, зміни в РПНД і ПП, наукові дослідження	науково-методичний супровід, платформа Університет батьківства	лекції, практикуми, тренінги, майстерки, вебінари, науково-дослідні студії	інтерактивні, рефлексійні, емпіричні, аудіальні, візуальні, практичні, цифрові

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Готовність майбутніх фахівців дошкільної освіти до психолого-педагогічного супроводу розвитку дітей раннього віку

Розширення середовища реалізації моделі підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти до психолого-педагогічного супроводу розвитку дітей раннього віку (вектор – заклади дошкільної освіти): *реалізація третього завдання НДР*

ЗАПИТИ
(*аналітико-констатувальний етап)*

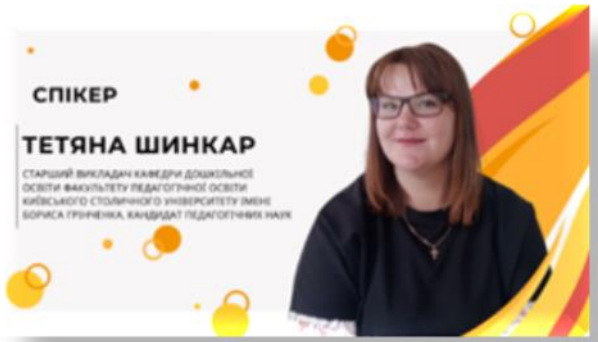
- формування емоційної культури
- регулювання взаємин з дітьми
- контент спілкування з дітьми

ЗАСОБИ ЗАДОВОЛЕННЯ ЗАПИТІВ ПЕДАГОГІВ
(*формувальний етап)*

- Тематичні виступи на вебінарах / семінарах і конференціях
- Публікації у фаховій періодиці
- Онлайн-платформа «Камертон батьківства»

Розширення середовища реалізації моделі підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти до психолого-педагогічного супроводу розвитку дітей раннього віку (вектор – заклади дошкільної освіти):
реалізація третього завдання НДР

Науково-методичний супровід педагогів ЗДО:
цикли вебінарів «ЛЕПБУК професійного успіху»:

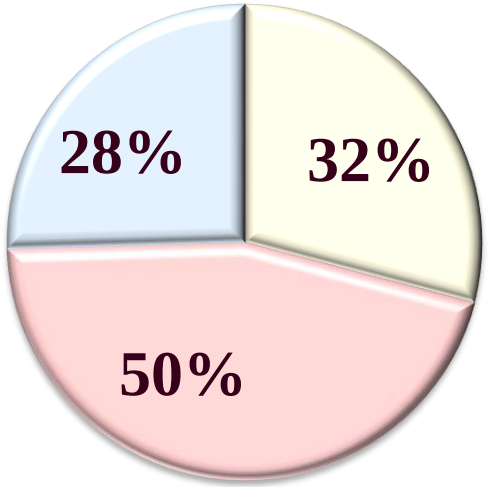
- ***Розвиваємо! Удосконалюємо! Уміємо зацікавити! (дидактичні ігри та вправи з дітьми раннього віку).***
- ***Ранній вік: пізнаємо, розвиваємо.***
- ***Методична шпаргалка «Оцінюємо, підтримуємо, соціалізуємо дітей раннього віку».***
- ***Супроводжуємо сенсорно-пізнавальні активності дітей раннього віку та ін.***

Консультації для педагогічних працівників ЗДО
УСЬОГО: 151

Розширення середовища реалізації моделі підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти до психолого-педагогічного супроводу розвитку дітей раннього віку (вектор – взаємодія з батьками дітей раннього віку): ***реалізація третього завдання НДР***

ЗАПИТИ

(аналітико-констатувальний етап)

- формування емоційної культури
- регулювання взаємин з дітьми
- контент спілкування з дітьми

ЗАСОБИ ЗАДОВОЛЕННЯ ЗАПИТІВ БАТЬКІВ ВИХОВАНЦІВ

(формувальний етап)

- «Родинний HUB»
- Тематичні діалоги / полілоги під час перебігу «Родинного HUB»
- Цифрова платформа «Камертон батьківства»
- Публікації у фаховій періодиці

Розширення середовища реалізації моделі підготовки: прогромадський вектор реалізації НДР КАМЕРТОН БАТЬКІВСТВА – платформа психолого-педагогічної просвіти

Наповнення платформи «Камертон батьківства»

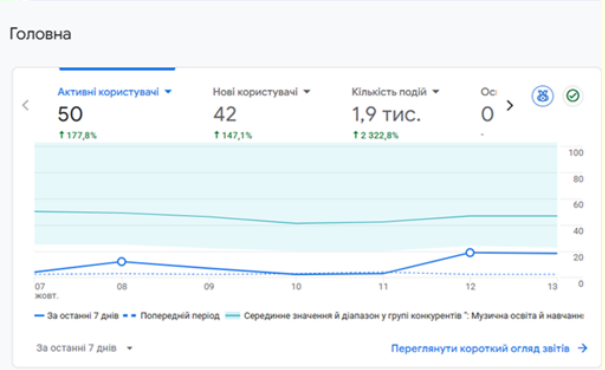
ВІРТУАЛЬНИЙ ЖУРНАЛ
«Увертюра успішного батьківства»

БАТЬКІВСЬКИЙ ДАЙДЖЕСТ
(психологія / педагогіка дошкілля, художня література, мистецтво для дошкілля)

БІБЛІОТЕКА

МЕДІАСКАРБНИЦЯ
Аудіокниги
Пісні
Мультфільми для родинного перегляду
Пізнавальні відео для дітей
Відео-уроки для батьків
Поради спеціалістів (педагогів, психологів, медиків, юристів)

Аналітика відвідування

Просвітницький супровід

Проведення серії тематичних вебінарів/семінарів для педагогів з проблеми розвитку дітей раннього віку із використанням «Камертону батьківства»

Форум: активізація запитань від практиків, відповіді від консультантів

Верифікація змістово-методичного забезпечення підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти до психолого-педагогічного супроводу розвитку дітей раннього віку: *реалізація третього завдання НДР*

№	*Компоненти*	*Результати*
1.	Освітні програми (РПНД, ПП за ОК)	Спрямованість ЗМ та завдань РПНД і ПП на вивчення особливостей фізичного і психічного розвитку дітей раннього віку; формування навичок супроводу пізнавального, мовленнєвого естетичного розвитку дітей раннього віку та здатності до прийняття управлінських рішень в освіті дітей раннього віку; проведення досліджень здобувачами з актуальних питань розвитку дітей раннього віку та реалізація інновацій в освітньому процесі груп дітей раннього віку; лекції, семінарські, практичні, лабораторні
2.	Науково-методичне забезпечення	Публікації НПП КДО з актуальних питань психолого-педагогічного супроводу розвитку дітей раннього віку – 105
3.	Дидактичні матеріали	Матеріали й атрибути для вправляння здобувачів у супроводі видів діяльності дітей раннього віку, кейси, візуальні матеріали тощо
4.	Матеріали контролю	МКР, СР, компетентнісно-зорієнтовані завдання, зміст яких стосувався різних аспектів освітніх, методичних, управлінських, дослідницьких рішень стосовно супроводу видів діяльності дітей раннього віку та
5.	Інформаційні ресурси	Інституційний репозиторій https://elibrary.kubg.edu.ua/ ЕНК на платформі е-навчання https://elearning.kubg.edu.ua/course/index.php?categoryid=21 Ютуб канал КДО https://www.youtube.com/channel/UCoLS2ZABdvgjae1ycgr1VZA Цифрова платформа «Камертон батьківства» https://kb.fpo.kubg.edu.ua/
6.	Комунікативні ресурси	Комунікаційні кейси у системах «викладач-здобувач», «здобувач-діти раннього віку», «викладач-здобувач-батьки вихованців», «викладач-педагоги ЗДО»

Зміни у змісті підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти до психолого-педагогічного супроводу розвитку дітей раннього віку на рівні освітніх компонентів: *реалізація третього завдання НДР*

Бакалаврат

сформовано знання про:

- особливості розвитку дитини у пренатальний період, особливості психічного, фізичного розвитку, догляд і піклування (період немовляти, першого, другого, третього року життя);
- кризи новонародженого і трьох років;
- моделі комунікації з дітьми від народження до трьох років;
- взаємодію з батьками дітей раннього віку;

напрацьовано кейси освітнього супроводу та педагогічної підтримки розвитку дітей раннього віку в ЗДО та сім'ї щодо:

- рухових, культурно-гігієнічних навичок та елементарного самообслуговування;
- безпечного простору;
- екологічної взаємодії дорослого з дитиною з урахуванням індивідуальних та вікових особливостей;
- методичного інструментарію соціалізації, адаптації до ЗДО;
- організації мобільного та варіативного предметно-ігрового середовища, що сприяє сенсорному досвіду, мовленнєвим навичкам, відчуттю ритму, просторовим та часовим орієнтуванням, проявам творчої активності, переходу від предметно-маніпулятивної до ігрової діяльності у насиченому природному та предметному довкіллі.

Магістратура

Формування компетентностей стосовно методичного супроводу вихователів груп дітей раннього віку, моніторингу якості освітнього процесу в групах дітей раннього віку; особливостей адміністративно-господарської діяльності у ЗДО для дітей від народження до трьох років

Аспірантура

Вивчення досвіду альтернативної професійної підготовки вихователів дітей раннього віку; ознайомлення з політиками розроблення та впровадження освітніх програм для дітей раннього віку; апробації власних технологій психолого-педагогічного супроводу розвитку дітей раннього віку.

Констатація змін у змісті підготовки здобувачів: апробація змістово-методичного забезпечення: *реалізація третього завдання НДР*

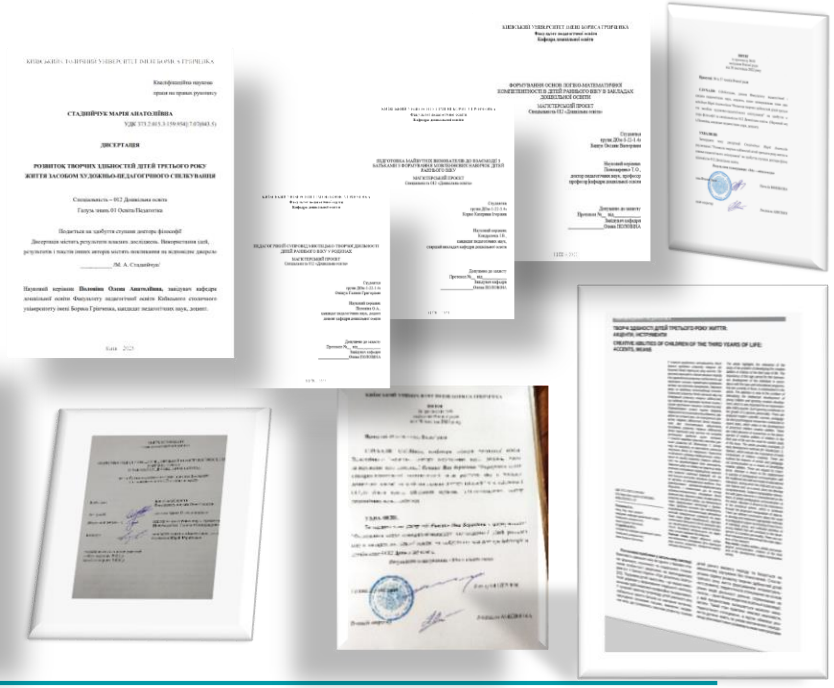
- Оновлення контенту РПНД та програм практик: 18 + 6
- Реалізація змін у змісті підготовки майбутніх вихователів

Реалізація змін у змісті
- курсових (25%)
- магістерських робіт (25%)
- дисертаційних досліджень спеціальності 012 Дошкільна освіта (60%)

Підтвердження змін у змісті підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти до психолого-педагогічного супроводу розвитку дітей раннього віку: *реалізація третього завдання НДР*

РЕФЛЕКСІЇ СТУДЕНТІВ ПРО ДОСВІД ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ДІТЕЙ РАННЬОГО ВІКУ ПІД ЧАС ПРАКТИКИ (*збережено мовні конструкти здобувачів*):

- **Сучасні реалії вимагають від педагога вміння організовувати діяльність в укритті. Мною було розроблено стратегії ігрової взаємодії з предметами-замінниками. Використання звичайного паперу для створення «снігових кульок» та перетворення шарфів на «гніздечка» допомогло дітям знімати м'язову напругу під час тривог. Також було впроваджено елементи казкотерапії: історії про «Подорож маленьких ніжок» та «Гномів-охоронців» допомогли дітям сприймати перебування у сховищі як безпечну та цікаву пригоду *(ХАРМАК Інна)***
- **Навчилась створювати відеоконсультацію для батьків щодо формування побутових навичок у дітей раннього віку, яка має практичне значення для сімейного виховання *(ДОЦЕНКО Ярослава)***
- **Практика допомогла сформувати важливі педагогічні навички: організацію освітньої діяльності, спостереження за розвитком дітей, проведення сенсорних вправ і налагодження комунікації з дітьми та дорослими (*ПОЛЯКОВА Юлія*)**

- **Підготувала та провела лялькову виставу, завдяки якій набула навичок водіння ляльок, удосконалила мовну виразність, працювала над інтонацією. Ці навички допоможуть надалі «бути в різних ролях», що так необхідно для дітей раннього віку *(КАРПЕНКО Єлизавета)***
- **Я зрозуміла, як важливо проводити мінідослідження сенсорного розвитку дітей раннього віку, для подальшого планування взаємодії з дітьми *(ПАЛЮХ Вікторія)***
- **В процесі практики я впевнилась, що осередок природи у групах дітей раннього віку відрізняється від осередку природи в інших вікових групах і як важливо вміти аналізувати природне середовище та правильно його використовувати *(ПАВЛЕНКО Анна)***

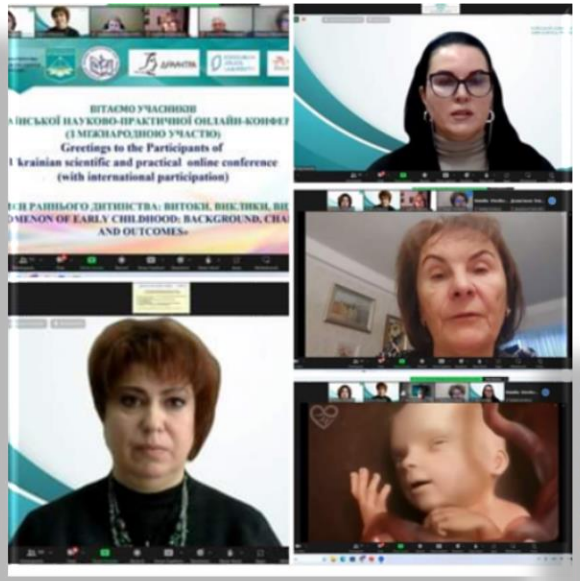
Презентаційна активність виконавців за результатами роботи над науковою темою *(за 5 років)*

НАУКОВІ, МЕТОДИЧНІ, ПРАКТИЧНІ ЗАХОДИ – 151:

Міжнародні – 26

Всеукраїнські – 58

Міські – 67

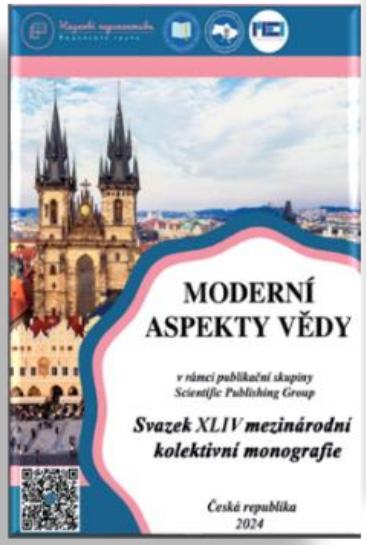

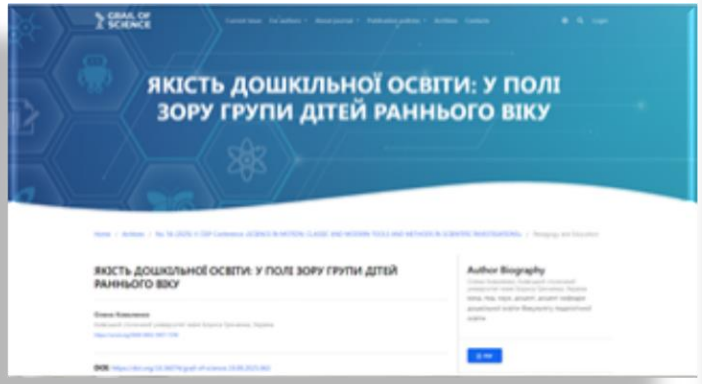
Публікації виконавців за результатами роботи над науковою темою КДО *(за 5 років)*

ДРУКОВАНІ ПРАЦІ – 105:

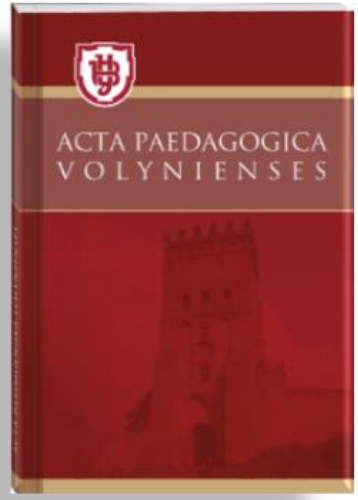
SCOPUS/WOS – 14
Статті в інших наукометричних базах – 8
Фахові статті – 41
Розділи у монографіях – 15
Посібники – 7
Інші науково-методичні статті – 20

Масштабування результатів реалізації наукової теми кафедри дошкільної освіти

Факультету педагогічної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

Рівень	Характеристика	Підтвердження
НАЦІОНАЛЬНИЙ (на рівні системи дошкільної освіти України) 	Використання результатів дослідження в освітній політиці та практиці України (експертна участь, виступи, публікації): ➢ взаємодія з органами державного управління освітою; ➢ участь у формуванні освітньої політики; ➢ всеукраїнська професійна та наукова співпраця.	**Співпраця:** ✓ Підкомітет Верховної Ради України (Закон України «Про дошкільну освіту») ✓ МОН України (експертні робочі групи, галузеві комісії, ради; галузевий, професійні стандарти ДО) ✓ наукові інституції НАПН України: Інститут проблем виховання, Інститут педагогіки, Інститут психології ✓ академії та інститути післядипломної педагогічної освіти м. Вінниця, м. Запоріжжя, м. Ужгород ✓ партнерство з профільними ЗВО різних регіонів України ✓ ВГО «Асоціація працівників дошкільної освіти» (всеукраїнські семінари, вебінари, онлайн-школи й марафони) ✓ редакції періодичних видань для практиків: «Дошкільне виховання», «Вихователь-методист дошкільного закладу», «Музичний керівник» ✓ Національне радіо України (цикл передач «Батьківська кухня»).
РЕГІОНАЛЬНИЙ (на рівні системи дошкільної освіти м. Києва) 	Упровадження авторських методик і технологій психолого-педагогічного супроводу розвикту дітей раннього віку в освітній простір Києва: ➢ співпраця з районними управліннями освіти ➢ науково-методичний супровід педагогів ЗДО ➢ участь у міських освітніх і соціальних ініціативах.	**Заходи у площині апробації змістово-методичного забезпечення:** ✓ професійна взаємодія з районними управліннями освіти Києва; ✓ проведення науково-методичних заходів для педагогів ЗДО м. Києва (№1«Орлятко», 61, 100 «Казка», 242, 315, 404, 515, 518, 577, 590, 771, Тренінговий центр Вікторії В'юник «Супер САД», приватний ЗДО «Щастя кідс» та ін.) ✓ участь у соціально-просвітницьких проєктах – співпраця з бібліотеками й музеями ✓ проведення адресних заходів для педагогів і батьків, зокрема у межах проєкту «Родина Hub»
ІНСТИТУЦІЙНИЙ (на рівні кафедри дошкільної освіти, Факультету педагогічної освіти, Київського столичного університету імені Бориса Грінченка) 	Підготовка бакалаврів, магістрів та аспірантів: ➢ апробація наукових ідей в освітніх компонентах освітніх програм першого, другого, третього РВО ➢ в освітньому процесі академічних груп ➢ у підготовці дисертацій.	✓ Апробація методик, технологій авторські навчальні матеріали, результати педагогічних експериментів в РПНД та ПП ✓ Оновлення освітніх програм (введення ОК) ✓ Результативність освітньої, наукової, кадрової та партнерської діяльності кафедри у підготовці здобувачів ✓ Популяризація результатів у співпраці з «АстудіЯ» (міжнародний освітній проєкт «Брама миру») ✓ Проміжні та підсумковий звіти за результатами реалізації наукової теми КДО на ВР ФПО (щорічно з 2021 по 2026) та Університету (2023, 2026)

Виконавці наукової теми – НПП кафедри дошкільної освіти Факультету педагогічної освіти

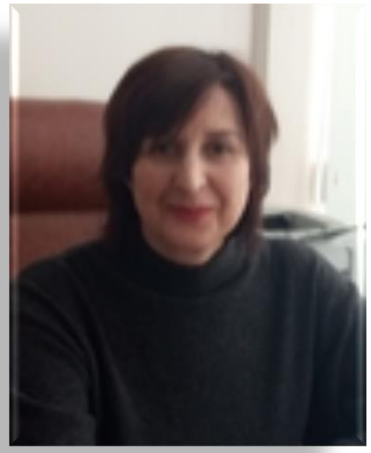

Олена ПОЛОВІНА Інна КОНДРАТЕЦЬ Тетяна ШИНКАР Тетяна ПОНОМАРЕНКО Валентина ВЕРТУГІНА

Наталія ГОЛОТА Антоніна КАРНАУХОВА Олена КОВАЛЕНКО Людмила КОЗАК Лариса ГАРАЩЕНКО

ФІНІШНА ПРЯМА – ЦЕ ЗАВЖДИ НАЙСКЛАДНІШИЙ ЕТАП, НА ЯКОМУ НАКОПИЧУЄТЬСЯ ВТОМА… АЛЕ САМЕ ТУТ ДОСЯГАЄТЬСЯ РЕЗУЛЬТАТ

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Підсумковий звіт з наукової теми
кафедри дошкільної освіти
Факультету педагогічної освіти

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ РАННЬОГО ВІКУ

Термін виконання 2021 – 2026 рр.

Державний реєстраційний номер: 0121U113725

Звітний період:

жовтень 2021 – жовтень 2026